

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w S. X. Y., sędziego Sądu Okręgowego w K. X.1 Y.1, sędziego Sądu Rejonowego w S. S. C. i sędzi Sądu Rejonowego w S. X.2 Y.2, po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 18 lutego 2025 r. zażalenia wnioskodawcy na zarządzenie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZI 9/23

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.

Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej powoływana jako: u.s.p.)

postanowił:

- I. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie;
- II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa;
- III. wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 27 marca 2023 r., sygn. akt I ZI 9/23, wezwano wnioskodawcę M. N. do uzupełnienia braku formalnego, poprzez sporządzenie i podpisanie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej Prezesa Sądu Rejonowego w S. X. Y. i innych z dnia 28 stycznia 2023 r. przez adwokata oraz przedstawienie odpisu aktu oskarżenia prywatnego lub subsydiarnego. Jednocześnie pouczone, iż wskazane braki formalne powinny być

uzupełnione w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego zarządzenia, pod rygorem odmowy przyjęcia ww. wniosku. W odpowiedzi na powyższe zobowiązanie wnioskodawca złożył pismo, które nie zawierało w swej treści uzupełnienia wskazanych braków formalnych, przedstawiając argumentację mającą wykazać zasadność żądania o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

Zarządzeniem z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZI 9/23, odmówiono przyjęcia wniosku złożonego przez M. N. - prezesa zarządu Fundacji [...] o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prezesa Sądu Rejonowego w S. X. Y., sędziego Sądu Okręgowego w K. X.1 Y.1, sędziego Sądu Rejonowego w S. S. C. i sędzi Sądu Rejonowego w S. X.2 Y.2, z uwagi na to, iż wnioskodawca pomimo wezwania nie uzupełnił stwierdzonych braków formalnych.

Zażalenie na powyższe zarządzenie wniósł w dniu 2 lipca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) wnioskodawca, który zaskarżył je w całości, nie formułując zasadniczo jakichkolwiek zarzutów, argumentując brak uzupełnienia braków formalnych uprzednio złożonym wnioskiem o pełnomocnika z urzędu. Nadto wnioskodawca ponownie wniósł o przyznanie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedzione zażalenie jest oczywiście bezzasadne. W ocenie Sądu Najwyższego argumentacja skarżącego zaprezentowana w części motywacyjnej zażalenia (nie sformułowano skonkretyzowanego zarzutu) nie zawiera bowiem w swej treści jakiegokolwiek okoliczności faktycznej czy też prawnej, która podważałaby zasadność zaskarżonego zarządzenia.

Stosownie natomiast do treści art. 13 k.p.k. uzyskanie zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie, należy do oskarżyciela. W odniesieniu do przestępstw popełnionych przez sędziego, należy zatem wpierw zainicjować postępowanie karne, a następnie wystąpić do sądu dyscyplinarnego o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. Dopiero bowiem uzyskanie statusu strony w postępowaniu karnym toczącym się o ten sam czyn, przeciwko tej samej osobie, daje podstawę do przyznania

wnioskodawcy statusu strony w postępowaniu delibacyjnym. W innym wypadku wydanie przez sąd dyscyplinarny uchwały w tym zakresie zostałyby niejako uczynione "in blanco" i byłoby zawieszone w próżni, co też stoi w sprzeczności z istotą postępowania, o którym mowa w art. 80 u.s.p. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 września 2023 r., II ZO 58/23, LEX nr 3605091).

W przedstawionych realiach należy stwierdzić, że wnioskodawca - mimo uprzedniego wezwania do uzupełnienia braków formalnych - nie wykazał, iż posiada statusu strony, to jest oskarżyciela prywatnego lub oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, w sprawach przeciwko osobom posiadającym immunitet formalny, a tylko taki status uprawniałby do złożenia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego lub prokuratora do odpowiedzialności karnej (tzw. uchylenie immunitetu formalnego sędziego czy prokuratora) i jego popierania. Wykładnia językowa art. 13 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości, że podmiot, który dąży do uzyskania zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osoby, co do której ustawa wymaga takiego zezwolenia, musi posiadać status oskarżyciela. Status taki np. prokuratorowi przysługuje z mocy ustawy, co wynika z art. 45 § 1 k.p.k., zaś w zakresie innych podmiotów, warunkiem jego uzyskania jest dokonanie czynności procesowej, jaką jest wniesienie aktu oskarżenia. Skutkiem wniesienia aktu oskarżenia jest zawisłość sprawy karnej przed określonym sądem powszechnym, z powodu oskarżenia przez określony podmiot – oskarżyciela prywatnego lub subsydiarnego. Przepisy dotyczące aktu oskarżenia, przewidziane zarówno dla skargi prywatnej (art. 487 k.p.k.), jak i subsydiarnej (art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 332 i art. 333 § 1 k.p.k.), przewidują określone wymogi formalne, których spełnienie przez oskarżyciela pozwala dopiero na stwierdzenie, jakie zachowanie objęte jest skargą zasadniczą i jaka jest jego podstawa dowodowa. Jak wynika z danych znajdujących się w aktach, żaden akt oskarżenia spełniający wymogi przewidziane we wskazanych przepisach, nie został skierowany przeciwko wymienionym we wniosku sędziom. Nie jest przy tym rolą sądu dyscyplinarnego wypełnienie podstawowych obowiązków strony, która to powinna dopełnić wszelkich wymogów formalnych inicjujących niniejsze postępowanie. Przede wszystkim - co należy wyraźnie podkreślić - jej obowiązkiem jest wykazać, że sprawa karna przeciwko wskazanym we wniosku sędziom o zarzucane im czyny

zawisła przed sądem powszechnym. Jeżeli zatem wniosek nie odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego określonym w kodeksie postępowania karnego, w tym wymaganiom dotyczącym wykazania nabycia statusu oskarżyciela, należy odmówić jego przyjęcia. W pełni zatem słusznie przyjął sąd meriti, iż wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej wskazanych sędziów nie mógł zostać przyjęty do rozpoznania.

Odnosząc się natomiast do zażalenia wnioskodawcy wskazać należy, iż nie podano żadnej okoliczności faktycznej czy też prawnej, która podważałaby zasadność zaskarżonego zarządzenia i uzasadniałaby uwzględnienie jego zażalenia. Tym samym, uznając, iż zaskarżone zarządzenie było w pełni prawidłowe, należało utrzymać je w mocy. Jednocześnie zaznaczenia wymaga, iż niniejsze rozstrzygnięcie nie uniemożliwia - w razie spełnienia uprzednio opisanych wymogów - ponownego złożenia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.

Odnosząc się natomiast do żądania o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wskazać należy, iż wobec oczywistej bezzasadności zażalenia żądanie wnioskującego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu należało uznać za bezprzedmiotowe i postanowić, jak na wstępie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]